

romadopt klub 2015. február 22.

Meghívott vendégünk: Illésné Áncsán Aranka

Téma: Se nem magyar se nem cigány, cigány gyermekek a gyermekotthonokban

Összefoglaló az eseményről:

1. Bevezető:

Aranka végzettségét tekintve pedagógus, művelődésszervező, közoktatásvezető és szociálpolitikus. 30 éve dolgozik a gyermekvédelemben, ebből 26 évet Tiszadobon dolgozott. Jelenleg Kecskeméten dolgozik az SOS Gyermekfaluban, ahol a lakásotthonok szakmai vezetője. Tiszadobi munkája során azt tapasztalta, hogy nagyon sok volt a cigány származású gyerek az intézményben, kb. 85%. Úgy nevelkedett, hogy minden ember egyenlő, és így is nevelte a gyerekeket. Amikor a felnővekedett fiataloknak kellett az intézményen kívül munkát és szállást találni, akkor megdöbbenve tapasztalta az elutasítást, ha cigány származású fiatalról volt szó. A sok diszkriminatív élmény után arra jutott, hogy mégsem jó ötlet, ha úgy neveli a gyerekeket, hogy mindenki egyenlő, hiszen fel kell készíteni a fiatalokat a társadalomban való helyt állásra. Ez a cigány gyerekek esetében plusz feladat, hogy az őket ért megkülönböztetést tudják kezelni.

2. Cigányokról

"szabadok, szolgák, üldözöttek"

2.a történelem

Feltehetőleg Nyugat Indiából érkeztek két fő hullámban, a XV. és XVIII. században, számuk Európában ma 7–8.5 millióra tehető. Mária Terézia korában erőszakos asszimilációs törekvések voltak, próbálták őket letelepíteni, beolvasztani a magyar társadalomba. Sokszor kiemelték a gyerekeket a családból, hogy magyar családban nevelkedjenek és asszimilálódjanak. Mesterségeik, amikkel érkeztek az országba az idő múlásával elvesztették keresletüket. A cigány Holokausztban 25–30000 cigány ember halt meg.

Foglalkoztatottság: a szocializmusban egyenlő arányban dolgoztak a cigányok és nem cigányok, a rendszerváltás után jellemzően először a cigányok veszítették el a munkájukat, 2003-ra már 10-ből 6 cigány férfinak nem volt munkája.

A rendszerváltás után mindenki nehezebben élt, különösen a sok gyerekes családok. Mivel a cigány családok nagy százaléka sok gyerekes, nagyobb százalékukat érintette a megnehezedett élet.

2.b oktatás

A lemaradásuk évszázadok óta tart a rendszeren belül, és fiatal korban kezdődik. A szegregáció az alapfokú oktatásban jelentkezik és a középfokú oktatásban tovább nőnek a különbségek. Az ingyenes oktatás is túl drága pl. ha a bérletre már nem marad pénz. A felsőoktatásba már nagyon kevesen jutnak el. Jellemző a speciális nevelési igényűnek nyilvánítás magasabb aránya és a magántanulói státusz.

A cigány gyerekek sokszor más értékrenddel érkeznek az iskolába és hamar konfliktálódnak a tanárokkal, nem tudnak "jól", az elvárt módon viselkedni. A kudarcok után a gyerekek előbb utóbb elhiszik magukról, hogy rosszak, és nem érdemelnek többet. Ebből a spirálból nehezen lépnek ki, a gyerekek már az elején megcsúsznak.

2.c egészségügy

Élveszülések száma a teljes népességre nézve csökken, cigányságon belül nő. A várható élettartam 15 évvel kevesebb, mint a nem cigány lakosoknál. Jellemző a dohányzás (férfiak 75%-a, nők 60%-a), az alkohol kevésbé probléma. A szegény életmód miatt is rosszabb az egészségügyi állapot.

3. Se nem magyar se nem cigány kutatás összefoglalója Értékrendjében tudott egyesülve maradni a cigányság

Értékrend vizsgálat során kimutatható volt, hogy a legnagyobb különbség a cigány és a szegénységben élő nem cigány kontroll csoporthoz képest a hazaszeretet mutatója volt. A cigányok esetében ez nagyon a fontossági sor végén van. Ebből az következik, hogy nem érzik magukat biztonságban a hazájukban.

Ugyanezt a vizsgálatot a gyermekotthonos gyerekeknél megismételve, a hazaszeretet hasonló fontossággal bírt a cigány és nem cigány gyerekek esetében. Látható, hogy a gyermekotthonban nevelkedetteknél nagyobb a biztonság érzet. A barátság volt szinte a legfontosabb a gyermekotthonban nevelkedő gyerekeknél, származástól függetlenül, és a mai napig látható, hogy tartós és jó barátságok szövődnek a fiatalok közt, segítik is egymást felnőttkorban is.

Előítéletesség kutatása:

A kutatás eredménye megdöbbentő, a gyermekotthonban nevelkedő cigány gyerekek sokkal előítéletesebbek voltak a cigányokkal szemben, mint nem cigány társaik. Arra lehet következtetni, hogy ezek a gyerekek identitásukban nincsenek a helyükön: nem cigányként nevelkedtek az otthonban, nem érzik magukat cigánynak, a társadalom azonban a kinézetük alapján a cigánysághoz asszociálja őket.

Ez a megdöbbentő eredmény ösztönözte Arankát arra, hogy a cigány gyerekekkel külön foglalkozzon és bevezesse őket a cigány kultúrába. Rendszeres cigány klubokat majd fesztiválokat szervezett, ahol mindig volt egy cigány meghívott vendég, illetve zenés táncos program is volt. A gyerekek közelebb kerültek a saját származásukhoz és ez nagyban segítette őket a saját identitásuk kialakulásához.

"A se nem magyar se nem cigány érzést feladatunk elmozdítani a magyar is és cigány is érzés felé."